

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 71

ГРУДЕНЬ • DEZEMBER 2019 • Nr. 23 (3027)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

ЧИ ПОТРІБНО ВХОДИТИ В ХРАМ БОЖИЙ?

Дехто каже: «Головне мати Бога в серці, вірити в душі». І правильно каже! Без віри в Бога важко жити, ба, навіть неможливо. І Бог має бути в душі завжди. Цим думкам не заперечиш. Проте є відчуття, що щось не до кінця сказано.

ЖИТИ САМОМУ Є МОЖЛИВО, ОСНОВНЕ ЇСТИ І ХОТИТИ ЖИТИ. І ВСЕ?

Історія не раз нам показувала приклади людей, котрі були змушені жити окремо від всіх.

Продовження на 2 стор. ▾

28 листопада в широкий прокат вийшов історичний трилер «Ціна правди». Режисером стрічки виступила Агнешка Голланд. Фільм розповідає історію англійського журналіста Гарета Джонса, який першим розповів світові правду про Голодомор в Україні. На **стор. 7** публікуємо розмову з панєю Голланд

Мануїл Панселин, «Введення у храм Пресвятої Богородиці», XIII ст., Кареахів, Афон (фрагмент). Діву Марію в трирічному віці привели до Єрусалимського храму її святі батьки: праведні Іоаким і Анна. Так вони виконали обітницю, дану Господу – присвятити довгоочікувану Дитину для Його служіння.

Українці в Швеції

ПЕРША СЛУЖБА БОЖА В м. ЛУЛЕО

У неділю 3 листопада українці, що мешкають на півночі Швеції вперше мали нагоду молитися Божественну Літургію українською мовою. Богослужіння відбулося в м. Лулео у храмі римо-католицької парафії St. Josef Arbetarens.

Не зважаючи на географічне розташування (152 км від північного полярного кола) та типові для північних регіонів погодні умови, українці з різних куточків нашої Батьківщини знайшли тут для себе тимчасове та постійне місце проживання і праці.

За словами місцевих жителів, протягом року північний регіон Швеції, зокрема місто Лулео, з різних причин відвідує близько 80–100 наших співвітчизників. Цей край для багатьох є цікавим туристичним напрямком, хорошою нагодою для навчання та праці.

Перед Літургією усі бажаючі мали нагоду приступити до святої Сповіді, а відтак, після Богослужіння відбулася тепла зустріч за кавою та обговорення планів на майбутнє.

Для «ХГ» Ірина Юнак, м. Лулео

Отець Андрій Мельничук (парох громади у Стокгольмі) з вірними з м. Лулео

ЧИ ПОТРІБНО ВХОДИТИ В ХРАМ БОЖИЙ?

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Ці приклади нам показують, яке було у них велике бажання віднайти іншу людину. Не даремно найбільшим покаранням для людини є відлучення від усіх – тюрма. Звичайно, ми часто нарікаємо на спільне життя, але поряд із цим розуміємо, що жити окремо від усіх це просто самознищення.

Саме тому для нас, людей, жити серед інших – це просто необхідність. Хто себе ізолює, той відчуває полегшення на початках, але з часом розуміє, як багато він втратив.

МОЛИТИСЬ САМОМУ ЛЕГШЕ, АЛЕ РИЗИКОВАНО...

У кожного є свій характер

і свої уподобання. Це робить нас особливими, але це дуже часто стає причиною непорозуміння. Найгірше тоді, коли кожен свої переконання вважає найправильнішими. Така гордість відштовхує людей, віддаляє одного від іншого. Гордий часто може сказати, що мені легше молитись самому, бо буде саме так, як я цього хочу і ніхто не буде мені заважати. Подібне переконання виникає щодо віри. Вірю так як я вважаю і ніхто не має права мені накидати своїх думок. Ось так людина поступово стає центром всього. Іншими словами сказати – стає замкнутою в собі і в своїх переконаннях та потребах.

Біда в тому, що з часом вона зазнає розчарування. І цей розпач походить від простого: життя набридає. Не секрет, що життя прекрасне тим, що воно різнобарвне. А цю різнобарвність можна знайти тільки в інших. Для цього потрібно вийти із свого замкнутого кола гордості і піти назустріч іншому.

І ще одне: ті, що оминають церковну спільноту, мають дивні релігійні переконання, які знаходяться між двома крайностями – фанатизмом і поверховістю. Не дивно, що монахи [означає «один»] живуть у спільноті, тобто ідуть, моляться разом.

ПРИКЛАД ХРИСТА, БОГОРОДИЦІ ТА СВЯТИХ

Тим, що постійно шукають причини не ходити до храму хочеться лише пригадати, що Марія сьогоднішнім святом нам чітко показує приклад. Прийшла до храму, щоб навчитись і виховатись там. Її батьки знали, що кращої школи виховання не знайдуть.

У свою чергу, Марія привела Ісуса у храм. І Євангеліє свідчить, що наш Учитель постійно відвідував синагогу і храм Єрусалиму. І він, у свою чергу, цінував життя в спільноті: 12 апостолів (яких постійно спроваджував кудись удвох).

СПАСИБІ

Сьогодні, у цей пам'ятний день, хочу подякувати всім, котрі живуть у церковній спільноті і творять цю прекрасну різнобарвність за задумом Бога. Спасибі тим, котрі показують іншим шлях до храму, щоб і вони прикрасили нашу громаду талантами Божими і спільною молитвою.

Так і є, чим нас більше, тим сильніша наша молитва. Бо де двоє чи троє зібрані в ім'я Ісуса, там і він серед них, і молитва їхня буде вислухана, і буде дано їм за проханням їхнім (Мт 18, 20).

о. Віталій Тарасенко.
Подано за:
«Духовні роздуми»

3 Катехизму УГКЦ

Очікування Месії та наближення до Нього звершується в особі Діви Марії з Назарету. Її перед віками обрав Господь. Марія, яка, згідно з Переданням, ще малою дитиною була введена в храм, духовно зростала до «служниці Господньої». Бог поступово готував Марію стати лоном, ковчегом, храмом, вмістилищем для невмістимого Бога. «Дух же Пресвятий із благовоління Бога Отця готував у ній поселення Богу

Слову». Марія стала «наметом», в якому оселилося в повноті часів Слово: «Слово стало тілом, і оселилося між нами» (Йо. 1, 14). Святкуючи Введення Богородиці у Єрусалимський храм [21.11/4.12], християни покликані за її прикладом дозволити Господу підготувати себе, щоб гідно прийняти вочлененого Бога в «намети» своїх сердець. (177)

ДОБРІ ЛЮДЕ

«Добрі люде є фсюде», – каже мій дідо, якому минуло 96, і прасує собі чорну, як рілля, сумну сорочку. В нагрудній кишені щось дзеленчить. Ніби монети.

Перший раз діда старенького засудили на розстріл, коли йому було дев'ятнадцять.

— Діду, а за що?

— Та як за що?.. За Україну.

Дідо старенький був упівцем. Я маю багато записів у телефоні, де він розповідає про засідки в Бродях і про те, як вони з побратимами взимку в лісі могли зупинитись подрімати просто прихиливши до землі гілляку.

Схопили. Потрапив в полон. Катували. Довго катували.

Дідо потрапив в полон, а звідти – у список на розстріл, але втік через вікно хати, де всіх утримували, поки ворога відволікала Ірина (вони були з одного села). Якби діда тоді схопили знову, розстріл був би його

мрією. Що було потім за це з Іриною – дідо не розповідає. Плаче.

Вдруге це було у двадцять два. Хтось його здав, а з ним – три його товариші. Хтось здав їх криївку. Всі, крім нього, були поміж собою рідними братами. Дідо старенький каже: гатили кілька діб. Ногами. Ланцюгами. А потім вдосвіта побитих, зболених вивели в поле. На смерть. Тоді була сильна зима і сніг по коліна. Їх роздягли наголо. Сміялись. Але один з розбійників по дорозі на місце страти несподівано, тихо сказав дідові впасти, як тільки він почує постріл.

Чому він це сказав? Може, той чоловік хотів мати трохи менше гріхів на Страшному суді. Не знаю. Чому він це сказав саме дідові? Це могла бути просто фортуна. Випадковість і не більше.

Дідо став на хрестик – місце свого розстрілу (місце свого розп'яття). Він зовсім не знав, чи не глузують з нього знову. Бо могло бути всяке. Бо дати комусь

надію, точно знаючи що вона – марна, часом навіть гірше за розстріл.

Але той чоловік не збрехав. Дідо впав акурат, ніби розстріляний. І ще так довго лежав голий на морозі разом з братами, які поволі – сантиметр за сантиметром, повзли по білому полотні чорними багряними плямами.

Дідо повз голою шкірою по пекучому снігові кілька кілометрів (потім, коли всі розійшлись). А далі – біг. Біг світ за очі, знову не знаючи, чи не попадеться зараз втретє! (Кажуть, мати розстріляних, почувши тоді про одночасну смерть трьох своїх синів, одразу збожеволіла. І ходила по селі безумна, неприкаяна до глибокої старості).

А діда тоді спас німець. Німак (як дідо каже) врятував не тільки молодого діда, а й його сина, який не народився б чотири роки по тому, мою маму, мене і навіть мою доньку. Він врятував весь наш рід. Нікого з нас би на світі не було, якби одного разу вдосвіта якомусь німакови

раптом не встрілило в голову вистрілити трохи вище голови. (Господи, згадай його, коли прийдеши у Царство Небесне.)

Так, дідо старенький пережив багато. Так багато, що в його очі чомусь моторшно дивитись.

Продовження на 3 стор. ▼

ДОБРИ ЛЮДЕ

▼ Продовження. Початок на 2 стор.

Я ніколи не витримую дідового погляду, скільки б не силкувалась! Ці дивні очі. Я більше ніколи не зустрічала таких, як в діда. Погляньте. Дуже великі карі зіниці і тонкі-тонкі блакитні береги. Цікаво, чи вони стали такими од віку? Чи, може, тому що бачили дуло смерті? Впритул. Дуло смерті, причиною якої завжди були люди. Злі. Підлі. Лукаві. Жорстокі. Люті люди!

Але дідо старенький не вчить мене їх ненавидіти. Він каже натомість – «Добрі люде є фсюде», і прасує чорну, як рілля, собі сорочку, з нагрудної кишені якої дзвінко на землю розсипаються тризубці, – дідові нагороди за волю України. З бляхи. Ця країна, за яку йому наживо зривали нігті, гнобили,

ганьбили і розстрілювали, діда старенького нагородила бляхою. Ніби поганьбилась сама.

Але дідо старенький підймає жовтий бляшаний тризубець з землі і цілує, як найсвятіший хліб. Він багато разів міг би продати цю країну за тридцять срібняків, він міг би ненавидіти її всім своїм нутром, а разом з нею всіх на світі людей, що завдали йому несамовитого болю, але він лагідно (як завжди) каже: «Йуля! Добрі люде є фсюде», і далі прасує собі ту сумну вишиту сорочку (Дідо старенький нині йде на могилу, на молебень за незалежність України), так, ніби в його житті чорна лише вона.

Юлія Сливка. Подано за:
«Українська Діаспора Світу»

ПРАВИЛА РІЗДВЯНОГО ПОСТУ В УГКЦ

Різдвяний піст розпочинається 28 листопада і триває до 6 січня включно. Згідно з приписами партикулярного права УГКЦ, протягом цього часу вірні зобов'язані у всі середи і п'ятниці утримуватися від споживання м'ясних продуктів і страв. В інші дні дозволені усі види їжі [стосуються лише вірних УГКЦ].

Також, у зв'язку з похибкою церковного календаря відносно астрономічного, яка ще досі існує в Церквах східної традиції в Україні, всі вірні УГКЦ є звільнені від посту 31 грудня і 1 січня, в час святкування Нового року. В інших окремих випадках звільняти від обов'язку постити може місцевий ієрарх (єпископ або довірений священник), заохочуючи в цьому разі до діл побожності та милосердя.

Також пригадуємо, що піст не полягає лише у невживанні якихось страв чи стриманості від веселощів. Це насамперед духовне приготування до зустрічі з народженням Христом. Час посту є нагодою через молитву і вже згадану стриманість роздумати над тим, до чого наше серце прив'язане і звільнити його для Бога.

Подано за: «ДивенСвіт»

ХІ

НОВИЙ ДОСВІД ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ – ВІЙСЬКОВЕ КАПЕЛАНСТВО

Головний військовий капелан Львівської архієпархії УГКЦ, настоятель Гарнізонного храму Святих Петра і Павла отець Степан Сус – священник, чие серце і храм відкриті для усіх, розповів про те, як це бути на передовій разом з хлопцями в окопах, про те, що відчуваєш, коли дивишся в очі смерті та рятуєш душі на війні, як підбирати заспокійливі

слова для матері, яка щойно втратила сина і як лікувати душевні рани тих, хто повернувся з фронту.

Саме цей священник у 2008 році відкрив Гарнізонний храм Святих Апостолів Петра і Павла у Львові, де на той час стояли стелажі з трьома мільйонами книжок, а сьогодні – це храм, який в останню путь проводить загиблих захисників України.

Продовження на 4 стор. ▼

ОТЕЦЬ СТЕПАН СУС ПРИЗНАЧЕНИЙ ЄПИСКОПОМ КУРІЇ ВЕРХОВНОГО АРХІЄПІСКОПА УГКЦ

15 листопада у Ватикані повідомлено про те, що Синод Єпископів УГКЦ, отримавши попередню згоду від Папи, здійснив канонічне обрання отця Степана Суся, священника Львівської архієпархії УГКЦ, єпископом Курії Києво-Галицького Верховного Архієпископа. Владика-номінат Степан Сус народився 07.10.1981 р. у Львові. Після навчання у Львівській Духовній Семінарії Святого Духа, 2005 року отримав дияконські свячення, а 30.06.2006 – пресвітерські. Здійснював капеланське служіння при Львівській академії сухопутних військ та при інших навчальних закладах Львова. Від 2008 до 2012 року був відповідальним за душпастирство військовослужбовців у Львівській архієпархії УГКЦ. Від 2012 року призначений Синкелом Львівської архієпархії в справах військовослужбовців, студентів і сиріт, а також парохом гарнізонного храму святих Петра і Павла у Львові. Володіє англійською, польською, російською, французькою мовами. Священник, якому в жовтні виповнилося 38 років, став наймолодшим католицьким єпископом у світі. (о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ, Радіо Ватикан)

KyivNotKiev

Американське видання The New York Times офіційно перейшло на вживання коректної назви української столиці, змінивши Kiev на Kyiv. Нещодавно нью-йоркське видання опублікувало текст про дискусію довкола назви Kyiv/Kiev – ця публікація отримала великий резонанс, котрий спонукав редакцію прийняти нові правила. Науковий співробітник Atlantic Council і видавець Business Ukraine/Lviv Today Пітер Дікінсон коментує: «The New York Times щойно оголосила, що вступає в клуб KyivNotKiev і офіційно приймає українськомовне написання «Київ» для столиці України. З такими [інформаційними ресурсами] як BBC, Associated Press, Washington Post, Wall Street Journal і Guardian, які вже в темі, виглядає, що саме цю битву в боротьбі України за незалежну міжнародну ідентичність тепер дійсно виграно». (Збруч)

НАГОРОДА ДЛЯ КАРДИНАЛА ШЕНБОРНА ВІД УГКЦ

Блаженніший Святослав вручив кардиналу Крістофу Шенборну, архієпископу Відня, найвищу нагороду УГКЦ – Орден митрополита Андрея Шептицького. Нагороду вручили вперше в історії УГКЦ. Кардинал Шенборн уже багато років має тісні відносини з УГКЦ. Також він є ординарієм для католиків візантійського обряду в Австрії. Із 20 тисяч священників Східних Католицьких Церков Австрії більшість належать до УГКЦ. У грудні 2014 року архієпископ Відня у Києві брав участь у святкуванні 25-ї річниці виходу УГКЦ з підпілля як спеціальний посланник Папи Римського. «Я можу прийняти цю нагороду з таким розумінням, що тепер можу в духовний спосіб передати її моєму попереднику кардиналу Теодору Іннітцеру, – чоловікові, який мав відвагу говорити правду про Голодомор в Україні», – сказав у своєму подячному слові кардинал Шенборн. Синод Єпископів УГКЦ, який проходив у Львові-Брюховичах 2–11 вересня 2018 р., плекаючи пам'ять про праведного митрополита Андрея, вирішив встановити для відзначення певних осіб за особливі заслуги Орден митрополита Андрея Шептицького як найвищу нагороду Отця і Глави УГКЦ. (Ді УГКЦ)

УПА – ОСТАНКИ ЧОТИРНАДЦЯТЬОХ

У селі Іванчі, що на Рівненщині співробітники КП ЛОР «Доля» виявили останки 14 вояків УПА. «У 1944 році співробітники НКВД натрапили на підрозділ УПА в с. Іванчі. При спробі оточення села повстанці відійшли до лісу, аби не починати бою в населеному пункті. Вже у лісі відбувся контактний бій українців з НКВДістами. Щонайменше 14 українських вояків загинули. Селяни виготовили саморобні труни і поховали упівців на околиці села», – розповів Володимир Харчук, заступник директора КП ЛОР «Доля». Усі загиблі – молоді хлопці. «Вже найближчим часом ми ексгумуємо кістки і цих чотирнадцяти героїв», – зазначив співробітник ІНП Павло Подобед. У 2019 році ексгумували та перепоховали останки восьми вояків УПА, віднайдених у лісі біля с. Соснівка Дубенського р-ну Рівненської обл. Їх перепоховали на Меморіалі вояків УПА в Урочищі Гурби Здолбунівського району Рівненської області. (ІНП)

ДЕРЖДЕП США СПРИЙМАЄ ГОЛОДОМОР І РОСІЙСКУ АГРЕСІЮ ОДНИМ КОНТЕКСТОМ

Про це йдеться у заяві речниці Державного департаменту Морган Ортеґус. «У листопаді ц. р. ми згадуємо та вшановуємо пам'ять мільйонів українців, які загинули 86 років тому під час Голодомору. Шляхом навмисного захоплення української землі та врожаю і примусової колективізації СРСР спричинив масовий голод, загибель та надзвичайні людські страждання. І хоча ця жахлива трагедія була однією з найжорстокіших подій ХХ століття, Радянському Союзу не вдалось зламати дух народу України. І тепер Україна знову зазнала нападу», – підкреслює Морган Ортеґус. Державний департамент нагадує, що окупація Криму Росією та її агресія на Донбасі спричинили до загибелі близько 13 тис. осіб. Натомість Москва «ще й намагається маніпулювати та нищити прагнення народу України». «Але у своїй підступній кампанії Росія недооцінює стійкість українців і не враховує їхнього прагнення кращого майбутнього. Ця [російська] кампанія приречена на провал», – наголошує Держдеп. (Збруч)

НОВИЙ ДОСВІД ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ – ВІЙСКОВЕ КАПЕЛАНСТВО

▼ Продовження. Початок на 3 стор.

Цифра вражає: за п'ять років війни з Росією – 93 похорони Героїв України. «Війна прийшла в наше життя, війна, про яку ми читали у книжках, стала нам близькою. Вона торкнулася кожної української сім'ї, залишила шрами на серці багатьох», – говорить о. Степан.

ЩО ЗНАЧИТЬ БУТИ КАПЕЛАНОМ?

За його словами, бути капеланом – це найперше бути людиною, священником, другом, братом, отцем. Капеланство вимагає самовіддачі від священника. Девізом капеланства є слова «завжди поруч», незважаючи на релігійні переконання. Важливо, щоб солдати, маючи різні погляди на Бога, все ж знали, що у їхній військовій частині є військові капелани, до яких вони можуть звернутись у будь-який момент: «Завжди поруч – поруч з воїнами на передовій, у лікарнях, у реабілітації психологічній, поруч з матерями, які втратили сина, чи доньку на війні, поруч з тими, хто потребує не лише психологічної, але й матеріальної допомоги».

ВІЙНА НЕ «ДЕСЬ ТАМ», ВОНА ТУТ...

«Ми поєднуємо капеланство і душпастирство у Гарнізонному храмі. Ми дбаємо про сім'ї військово-службовців, які загинули на війні або зникли безвісти, поранені чи отримали серйозні ментальні травми. А ще у Львові на Личаківському кладовищі у кожну останню суботу місяця провади-

мо спільну молитву з родинами військових, які загинули на війні.

Маємо бути свідомі того, що війна – це також життя... Ми живемо далі, ходимо вулицями, займаємось своїми справами, не зупиняємось, думаємо "десь там іде війна". Але це не "десь там", це тут... І навіть тоді, коли ми п'ємо каву, одружуємося, хрестимо дітей, переживаємо похорони. Там, за тисячу кілометрів воюють хлопці, а тут життя продовжується. І це все має відображення у житті Церкви. Вона отримала цілком новий досвід. У це важко повірити, але в один день у Гарнізонному храмі може бути 3 похорони і одруження – така жорстка сьогоднішня українська реальність.

Храм – це місце, де кожен має відчуття, що Бог поруч, це не лише місце для молитви, це ще й місце для моральної підтримки і соціальних послуг», – говорить священник.

ГАРНИЗОННИЙ ХРАМ ЯК ШПИТАЛЬ ДЛЯ ПОСТРАЖДАЛИХ

Він пригадав важкі моменти, коли доводилося два роки тому повідомити матері про загибель її єдиного сина. Трагедія усугубилася ще й тим, що їх покинув батько: «Я не міг знайти жодного слова розради. Я зв'язався з батьком і він вирішив повернутися у родину, бо горе на двох – це півгоря. А потім вони вирішили всиновити дитину із сиротинця,

бо впродовж трьох років відчували, як сильно їх любить Бог».

Отець Степан Сус розповів, як у Гарнізонному храмі кожну останню суботу місяця відбуваються зустрічі сімей, які втратили рідних у війні на сході України, чи родичі перебувають у полоні, або вважаються зниклими безвісти. У храмі працюють з тими, хто потребує психологічної реабілітації.

«НАМ ПРИНЕСЛИ ЦЮ ВІЙНУ І МИ МАЄМО ГІДНО ЗАХИЩАТИ СВОЮ ЗЕМЛЮ»

А ще розповів, як українці вміють прощати ворогам. І навіть мати чи батько, втративши сина, намагаються простити того, хто став вбивцею – ось такий найвищий прояв прощення.

Також повідомив про воєнні реалії 21 століття, коли в останні хвилини свого життя поранений вояк пише йому своє останнє SMS.

Отець Степан пояснив, що навчає військових не втрачати лице і гідність: «Так, це війна, але військові мають поводитися гідно, бо це захист своєї землі. Не ми прийшли на чужу територію, до нас прийшов ворог, нам принесли цю війну і ми маємо гідно захищати свою землю. Кожна війна – це агресія, і хоч не ми її починали, але наше завдання її зупинити».

PS. 15 листопада о. Степан Сус був призначений єпископом Курії Києво-Галицького Верховного Архiepіскопа.

Подано за: РІСУ

Важкі питання віри**НА ЧОМУ ҐРУНТУЄТЬСЯ ВІРА ЦЕРКВИ В ІСНУВАННЯ ЧИСТИЛИЩА?**

Для багатьох людей залишається загадкою вчення Католицької Церкви про чистилище. Часто виникають запитання, що це таке і звідки походять знання про його існування. Одні вважають чистилище окремим місцем, на подоби того, яке представив у своїй «Божественній комедії» Данте Аліґ'єрі, інші вважають чистилище прокляттям або покаранням, треті бачать у ньому всього лише необґрунтовану вигадку, підстав для якої у Святому Письмі немає.

Треба відзначити, що справді у Біблії немає слова «чистилище», оскільки це теологічний термін, який ввели пізніше, але говорити що у Святому Письмі немає спогадів про нього – неправильно. Догмат про чистилище прийняли, головним чином, на Ферраро-Флорентійському і Тридентському соборах (XV–XVI ст.) на підставі церковних традицій, які посилюються на деякі тексти Писання. Про них ми й розповімо.

По-перше, варто зазначити, що Церква називає чистилищем стан, в який потрапляють ті, хто вмирає в стані близькості з Богом, але все ж потребує очищення для того, щоб отримати святість, необхідну для входу в небесне щастя. Це не конкретне місце, але саме тимчасовий стан, в який душа людини, яка не мала важких гріхів, потрапляє після смерті й проходить очищення, потрібне, щоб отримати радість пе-

ребування поряд з Богом. Також це не прокляття і не покарання. Чистилище дає душі людини можливість досягти небесного щастя.

Незважаючи на те, що догмат про чистилище остаточно затвердили тільки в XVI ст., віра в можливість очищення від гріхів після смерті була в Церкві від початку.

Уже деякі Отці Церкви, як наприклад св. Кипріан, який помер 258 року, підтримував вчення про існування чистилища, базуючись на словах Ісуса, записаних в Євангелії від Матея: «Мирися з твоїм противником швидко, коли ти ще з ним у дорозі, щоб противник часом

не віддав тебе судді, а суддя возному, щоб тебе не вкинули в темницю. Істинно кажу тобі: Не вийдеш звідти, доки не заплатиш останнього шага» (Мт. 5,25–26).

Св. Кипріан стверджував, що для покаяння, особливо для мучеників, спасіння настає відразу після смерті. Також він говорив про те, що ті, хто помирає в тяжкому грісі, відразу потрапляють до пекла. З цим було все зрозуміло. Але він думав також про тих віруючих, які під час переслідувань відмовлялися від віри, але потім шкодували за це і каюлися. Оскільки деякі з них вмирали, до кінця не відкупивши свій гріх (в ті часи віруючі повинні були довго спокутувати гріхи і тільки після цього могли примиритися з Церквою), він стверджував, що для таких людей існувала можливість продовжити очищення після смерті – саме в чистилищі.

Продовження на 5 стор. ▼

НА ЧОМУ ҐРУНТУЄТЬСЯ ВІРА ЦЕРКВИ В ІСНУВАННЯ ЧИСТИЛИЩА?

▼ Продовження. Початок на 4 стор.

В Євангелії є ще одна вказівка на існування чистилища – коли Ісус говорить про гріх, який не буде прощений «ні в цьому світі, ні на тому» (Мт. 12, 32). Ці слова свідчать про те, що деякі гріхи можуть бути прощені й після смерті. Згідно з вченням Церкви, це відбувається саме в чистилищі.

Окрім Євангелій в інших частинах Святого Письма є вказівки про існування того, що ми називаємо чистилищем. Наприклад, св. Павло пише: «За благодаттю Божою, даною мені, я, мов мудрий будівничий, поклав основу, а інший на ній буде. Нехай же кожний вважає, як він буде. Іншої бо основи ніхто не може покласти, крім покладеної, якою є Ісус Христос. Коли ж хтось на цій основі буде з золота, срібла, самоцвітів, дерева, сіна, соломи, – кожного діло стане явне; день бо Господній зробить його явним; бо він відкривається в огні, і вогонь випробує діло кожного, яке воно. І коли чиясь діло, що його він збудував, устоїться, той прийме нагороду; а коли чиясь діло згорить, то він зазнає шкоди; однак він сам спасеться, але наче крізь вогонь» (1 Кор. 3, 10–15). У цьому фрагменті Апостол народів говорить про очисний вогонь, який відкриває шлях до спасіння. Хоча тут і не йдеться прямо про чистилище, проте саме опираючись

на нього Церква почала розвивати своє вчення на цю тему.

Нарешті ще одна вказівка про існування чистилища міститься в старозавітній Другій Книзі Макавеїв. Там йдеться про загиблих під час битви воїнів, за яких приносили жертву і молитву: «Тому він (Юда Макавей) і приніс жертву переблагання за мертвих, щоб вони звільнилися від гріха» (2 Мак. 12, 46). Цей фрагмент знову ж вказує на існування можливості молитися за душі померлих, які мають можливість «очиститися від гріха». Якби вони перебували в пеклі, молитвою ми б їм уже не допомогли, а якщо на Небі – то молитви їм уже були б непотрібні. З цього випливає, що душі померлих, які були в дружбі з Богом, потрапляють в тимчасовий, проміжний стан очищення, який ми називаємо чистилищем. Таким чином можна побачити, що вчення Церкви про чистилище не є необґрунтованою вигадкою, але базується на текстах Святого Письма.

Подано за: «Католицький оглядач»

Назар Білик, «Дощ». 6-метрова скульптура, яку можна побачити на Пейзажній алеї у Києві, точна копія виставлена у одному з парків штату Массачусетс, США. С-на та текст – Ukraine art news

ХІ

ЄВРОПА ГОТОВА ЗАКРИТИ ОЧІ НА ШИРОКОМАСШТАБНУ ВІЙНУ В УКРАЇНІ

Проект «Північний потік» є збіговиськом колишніх кремлівських шпигунів із усієї Європи та їхніх прихильників. Це інструмент політичного впливу та джерело збагачення російського президента В. Путіна та його найближчого оточення, тому Данія із останніх сил намагалася затягнути будівництво «Північного потоку-2». Але все-таки вона була вимушена поступитися перед Німеччиною – найбільшим лобістом російських інтересів у ЄС. Аби продовжувати business as usual з Кремлем, Німеччина й деякі країни ЄС готові навіть закрити очі на можливість повномасштабної війни в Україні. Про це та багато іншого в інтерв'ю «Апострофу» розповів данський журналіст-розслідувач, автор книги «Шпигуни, які прийшли з теплом» Єнс Гювсґаард [Jens Høvsgaard].

► Розкажіть детальніше про корупційні зв'язки європейських еліт і Кремля та чи простежуються вони у «Північному потоці-2»?

Єнс Гювсґаард: Два роки тому я видав книжку про «Північний потік-1» у Данії, а зараз я написав нову – про весь процес побудови «Північного потоку» та видав її у Німеччині. Я досліджував методи «Газпрому», зв'язки проекту зі злочинністю, політичним істеблішментом – особливо у Німеччині та Австрії. І що я відкрив для себе: ані «Газпром», ані «Північний потік» не є звичайними компаніями. Їхня місія не в тому, щоб приносити прибуток. Їхнє завдання – працювати як спосіб впливу Кремля на сусідні країни, такі як Україна та ЄС, і збагачувати підрядників – друзів президента Путіна. Я не один, хто дійшов до висновку, що це корупційний газопровід.

Нещодавно у Німеччині вийшла моя книжка «Жадіб-

ність, газ і гроші», у якій показано тісні зв'язки Путіна із «Північним потоком» і бізнесом «Газпрому». У 2001 році Путін звільнив із посад усе керівництво «Газпрому» і замінив його на Олексія Міллера – свого помічника з органів влади Санкт-Петербургу часів 1990-х. Пізніше більше колег Путіна із органів розвідки – КДБ та ФСБ – були призначені директорами компанії. На відміну від будь-якої іншої енергетичної компанії у світі, у «Газпромі» більшість керівників – це старі агенти КДБ та ФСБ.

Але колишні шпигуни працюють не лише у «Газпромі». Керуючий директор «Північного потоку» Матіас Варніг – колишній офіцер «Штазі» [«філія» КДБ в окупованій Східній Німеччині]. Путін у той час був агентом КДБ, а Варніг – капітаном «Штазі», вони працювали разом у Дрездені. Варніг був одним із тих, хто працював над призначенням колиш-

нього німецького канцлера Герхарда Шредера головою ради директорів «Північного потоку». Підписання контракту з паном Шредером було дуже вдалим кроком, бо він має зв'язок з мережею європейських високопосадовців, що належать до Соціал-демократичної партії, які з політичних чи особистих міркувань дозволили завербувати себе в систему «Північного потоку». Наприклад, колишній прем'єр Швеції Йоран Перссон та колишній прем'єр Фінляндії Пааво Ліппонен консультували будівництво газогону. Тож Путін продовжує використовувати гроші, аби поширити сферу впливу на країни Скандинавії та Німеччину. Тож це історія про те, як Кремль використовує зв'язки зі шпигунським минулим.

► Як суспільство, політичні еліти у Данії поставилися до «Північного потоку-2»? Чи відбувалося громадське обговорення взагалі?

Є. Гювсґаард: Не було майже ніяких публічних обговорень, коли видавали дозвіл на «Північний потік-1». Уряд вирішив зробити все майже таємно. У випадку з «Північним потоком-2» все було абсолютно інакше. Було дуже багато публічних обговорень «за» і «проти». Практично всі політичні партії у Данії були проти нового газогону. Але Данія перебувала між супердержав. Маленька країна не могла продовжувати чинити супротив. Ми могли б звернутися до ЄС, бо це більш потужна сила, ніж Данія. Але Євросоюз не виступив би проти «Північного потоку-2» через велику роль Німеччини в ЄС.

Був час, коли Франція і Емануель Макрон практично відмовилися від «Північного потоку-2». Але Ангела Меркель переконала Париж змінити своє ставлення. Німеччина – це найкращий лобіст російських проєктів.

► Чому? Невже Німеччина настільки корумпована Росією?

Є. Гювсґаард: Через гроші. Німецький бізнес дуже тісно пов'язаний із російським бізнесом. Передовсім, вони є споживачами природного газу. Не так давно Німеччина вирішила закрити свої АЕС і сконцентруватися на енергетиці, яку видобувають з природного газу. Тож великим німецьким корпораціям дуже потрібен природний газ, і він має бути якомога дешевшим. Путін і «Газпром» знають про це. Тож Польща або, скажімо, Нідерланди платять більше, ніж Німеччина. А німецький уряд не зможе керувати країною, якщо не буде покладатися на великі німецькі компанії.

► Ви абсолютно правильно зазначили, що Росія не є надійним постачальником газу. Тож, чи має Європа запасний план, якщо Кремль відмовиться від постачання газу?

Продовження на 6 стор. ▼

ЄВРОПА ГОТОВА ЗАКРИТИ ОЧІ НА ШИРОКОМАСШТАБНУ ВІЙНУ В УКРАЇНІ

▼ Продовження. Початок на 5 стор.

Є. Гювсгаард: Данія не купує багато газу в Росії, ми від нього незалежні. А ось Німеччина – залежна, Нідерланди купують багато газу, Польща, Україна й країни по сусідству, звісно, також. Але зараз ЄС випустив нову директиву щодо природного газу, аби контролювати Путіна і «Газпром», аби Росія не здійснювала транзит газу в обхід України. Це спосіб запобігти надмірному втручання Росії в європейську інфраструктуру і спосіб упередити наслідки можливого відключення газу.

► **Росія уже зараз проводить на своїй території демонтаж газопроводу, який веде в Україну, тож Україна не зможе поставляти Європі газ чисто фізично. А з іншого боку, газовий експерт Михайло Корчемкін говорив, що в разі припинення транзиту через Україну Росія може почати повномасштабну війну. На вашу думку, чи реальний це сценарій?**

Є. Гювсгаард: На мою думку, це, на жаль, дуже реалістич-

ний сценарій. Я бачу, що деякі країни Європи, даючи дозвіл «Газпрому», знають про ці можливості. Німеччина продовжує стверджувати, що вона не погодиться на відключення України від транзиту, але вона погодиться на це, навіть зважаючи на можливість повномасштабної війни.

► **Це означає, що західний світ готовий закрити очі і не бачити військових дій, порушень міжнародного законодавства, аби лише мати business as usual з Росією?**

Є. Гювсгаард: На жаль. Я думаю, Європа готова закрити свої очі на це. Деяка частина Європи. Уряд у Берліні завжди вважав, що припинення поставок газу до Гамбурга – це страшніша річ, ніж припинення поставок газу до Києва.

Мені здається, ми маємо бути дуже налякані тим, що відбувається зараз. Ми маємо бути налякані силою, яку має Путін зараз. Він дуже активний на Середньому Сході – у Сирії, у Лівії. Він зараз претендує на роль світового лідера. І зараз

«клоун у Білому домі» і те, що він творить, дозволяє робити Путіну все, що той хоче. Путін стає дуже важливим міжнародним фактором. Я думаю, міжнародне товариство має перейматися тим, що відбувається в Росії. Воно має підтримувати Україну. Я думаю, вона повинна бути членом НАТО і ЄС. Це було б дуже важливо для країни, але, думаю, Путін цього не дозволить.

Дмитро Малишко, «Апостроф».
Текст інтерв'ю скорочено

ХТ

КИЇВ: ВУЛИЦІ ГУЗАРА ТА ТИХОГО

Київська міська адміністрація ухвалила рішення, відповідно до яких у столиці з'явилися вулиці Олексі Тихого і проспект Любомира Гузара. На честь видатних українців перейменовано, відповідно, вулицю Виборзьку і проспект Комарова в Солом'янському районі.

«Символічно, що вшанування Олексі Тихого у топоніміці Києва відбулось через 30 років після перепоховання у Києві національних героїв України Василя Стуса, Олексі Тихого та Юрія Литвина – першої велелюдної демонстрації українського духу, коли десятки тисяч киян проводжали в останню путь політ'язнів, які присвятили життя боротьбі за Україну!», – написав Павло Островський, член столичної комісії з найменувань.

Олексій Тихий (27.01.1927 – 05.05.1984) – дисидент, уродженець Донеччини, правозахисник, педагог, мовознавець, член-засновник Української Гельсінської групи. Виступав на захист української мови. Помер в ув'язненні в Пермському краї.

Кардинал Любомир Гузар (26.02.1933 – 31.05.2017) – визначний український релігійний діяч, патріарх-предстоятель Української Греко-Католицької Церкви у 2001–2011 рр., Верховний Архієпископ Львівський (з 2001) і Києво-Галицький (з 2005). 2005 року повернув резиденцію голів Греко-Католицької Церкви до Києва після 450-річної перерви. Ініціював побудову Патріаршого собору Воскресіння Христового на київському Лівобережжі. У 2011 вийшов у відставку. Був одним із моральних авторитетів українців, член ініціативної групи «Першого грудня».

(Новинаря)

Думи мої...

В ІСТОРИЧНІ ЧАСИ ЖИВЕМО

Ісус Христос у Євангелії каже: «Кожний, хто підносить себе сам, принижений буде, а той, що принижує себе, буде піднесений» (Лк. 14.11). Так от, декілька століть, за допомогою зброї, підкупу та обману, Російська Православна Церква вивисувала себе, підносила над іншими Православними Церквами, намагалася стати першою у світі. І цією хворобою вивищення вона захворіла не вчора, історія хвороби у даному випадку налічує багато століть та томів, які ледь не наповнину написані кров'ю та слізьми пригноблених нею народів. Хоч Російська Церква використовувала такі ж самі методи жорстокого панування і над своїм власним народом, це не виправдує її пригноблення інших.

Більше 300 років, з часів насильницького захоплення Київської митрополії, московська Церква гнобила українську, та наш народ. Дуже часто інструментами гноблення

виступали не стільки московські воші, скільки українські гниди, але від цього положення пересічного українця ставало ще гірше. Заліська імперія вважала, що підкоривши Україну, вона сама може розквітнути. Але паразити – вони і є паразити. Як солітера не годуй, він все одно красунчиком не стане.

Всі ці століття РПЦ себе вивисувала та навіть намагалася руками Сталіна зібрати Всеправославний Собор, на якому планувала оголосити себе першою в Диптиху, та щоби патріарх московський вважався Вселенським патріархом. Тоді цього не відбулося, але свої амбіції вивищення РПЦ продовжувала виношувати.

У 2016 році московіти намагалися зірвати проведення Всеправославного Собору, що скликав Вселенський Патріарх Варфоломій. Цього вони зробити не змогли, і саме з 2016 року ми можемо починати відлік падіння та приниження РПЦ.

Переломним моментом падін-

ня та приниження московських схизматиків, безумовно, стало отримання Українською Церквою Томоса про Автокефалію на початку 2019 року, за Президента Петра Порошенка. Наші гниди, разом з «запоребріками», продовжували волати, мовляв, «Томос на хліб не намажеш!»; «ПЦУ все одно ніхто не визнає!».

Однак каміння млина історії мелють без поспіху, але невпинно. Вже є офіційне визнання від Вселенської Патріархії, Олександрійського патріархату, Елладської Церкви. Де факто українські священники без проблем співслужать з румунами, кіпріотами та на Святий Землі. Натомість, московська Церква продовжує шлях самоізоляції та подальшого занурення у свою етнофілетичну схизму.

Крім того, останнім часом іде не дуже помітний, але важливий процес: РПЦ втрачає зарубіжні парафії по всьому світу. За браком часу, зверну вашу увагу на лише

▲ Стамбул, 05.01.2019 р., президент Петро Порошенко на підписанні Томосу про автокефалію ПЦУ. С-на: Віталій Червоненко, Бі-Бі-Сі

один момент. Нещодавно Генеральний Консул Китаю у Туреччині запросив Вселенського Патріарха Варфоломія здійснити офіційний візит до Китаю, де до сих пір абсолютна монополія на православних віруючих була в РПЦ.

Воїстину в історичні часи живемо.

Олександр Дедюхін, настоятель Свято-Миколаївського храму ПЦУ у Полтаві, з персональної сторінки у Фейсбуці

ХТ

ГОЛОДІВКА (5)

(травень – листопад 1989)

Москва, Арбат. Ліворуч: Іван (з Косова); Оксана Гумен; с. Севастіана Степанія Гаврилук ЗСПР; с. Тетяна-Теофіла Войтович ЗСПР; с. Мартирія Люба ЗСПР; Люба Демчук (з образом Христа). Сидять, ліворуч: дві туристки з Німеччини та авторка спогадів Ярослава Людкевич

До Москви приїхали представники Християнсько-демократичної партії з Австрії. Нас запрошують на зустріч у посольство. Після постійного гамору московських вулиць якось аж незвично знайтися в комфортних, затишних апартаментах, з інтелігентними, зацікавленими у нашій справі людьми.

У цей час московські християни створюють у себе таку ж ХДП. Запрошують на установчу конференцію і нас. Організатор партії Александр Огородніков – давній знайомий Хмари, завжди приязно відноситься до проблем УГКЦ. Ось прибуло декілька священників в рясах, між ними і наш знайомий отець із Новоси-

бірська, дуже симпатична людина. Вже третій рік безробітний – не захотів владі доносити на своїх парафіян. В результаті позбувся парафії. Мріє заснувати Російську Греко-Католицьку Церкву у Новосибірську. Вже й набралася доволі показна громада бажаючих прийняти обряд, чекають тільки на позитивний результат для УГКЦ.

«Ми побудуємо нашу Церкву на фундаменті жертвних ваших мучеників, – з лагідною усмішкою говорить отець Борис, – не хочемо бути безбатченками. Чекаємо на легалізацію УГКЦ». Чого вартує московський Синод – він переконався на власному досвіді. Таких, як він, прихильників РГКЦ знаходиться дедалі більше.

А прогресивна преса продовжує знайомити читачів з нашим питанням. Початкові коротенькі інформації переходять у доволі широкі репортажі і вже на по-

чатку вересня Віталій Коротич власноручно вручає нам новенький екземпляр «Аганька» з розлогою статтею Георгія Рожнова «Ето ми, Госпаді!».

У зв'язку з наростанням політичних подій, Хмарі доводиться час від часу залишати Москву – в Україні його присутність тепер просто необхідна. Даємо раду самі, як можемо.

На початку вересня поповзли чутки, що Арбат, цей московський Гайд-парк, місце виступів, диспутів, зборів, виставок картин, сувенірів для продажу, самодіяльних концертів, словом, віддушина для спраглих можливості спілкуватися без цензури, а також наш притулок, – буде закритися начебто на прохання навколишніх мешканців, яким набрид цілоденний галас. Враховуючи, що основна частина житлових будинків на Арбаті віддавна покинуті мешканцями, виникла підозра, що рішення міської

ради в основному націлене проти нас.

Побоювання підтвердились. Вже незабаром, 15 вересня під'їхав до нашого пікету міліцейський фургон і, грубо штовхаючи, дебели молодці, вириваючи нам з рук плакати, заштовхали всю групу в машину, відвезли у відділок і протримали там майже до півночі. 16-го процедура повторилася. 17-го (це була субота) до нас вийшли з телекамерою канадські журналісти і ми під їх прикриттям простояли три години. У неділю влада в житті Арбату не втручалася, зате в понеділок ми отримали своє з відсотками. В хід були пущені кулаки, кийки, а декому дісталось ще й у відділенні. На додаток двом пікетувальникам, протримавши їх у «холодній» аж до ранку, наклали штраф. Провину сформулювали, як «приналежність к запершонной Церкві»... Виходить, що незважаючи на 52 ст. наче б то діючої Конституції, є ще й заборонені Церкви у нас... А ми, в простодушині своїй вважали, що закон існує для всіх, що він діє.

Так, чи інакше, появлятися на Арбаті не було сенсу, було очевидним, що чим ближче наближається поїздка Горбачова до Ватикану, тим озлобленіше намагатимуться прогнати нас з Москви, щоб хоч частково приглушити питання УГКЦ, яке вже отримало голосний міжнародний резонанс.

Залишився поки що тільки один вихід (при Божій допомозі та під опікою наших знайомих депутатів від новоствореної Міжрегіональної групи) – тинятися вулицями Москви, в основному поблизу готелю «Росія».

І потягнулися нестерпно довгі, виснажливі, під холодним дощем та снігом два останні місяці нашої акції.

Але Бог дав хрест, і Бог дав силу пронести його до завданої мети. В період підсиленого гоніння до Москви приїхав відомий правозахисник Анатолій Ільченко – жертва радянської психіатрії вже в часи перебудови. І відразу, поряд з особистим клопотанням, дуже активно включився в акцію захисту УГКЦ. Ми домовились, що мусимо нагадати про себе людям доброї волі в різних країнах світу. То ж Ільченко домовляється про аудієнцію в тому, чи іншому посольстві. Вночі ми складаємо до народу тієї країни відозву, у якій розказуємо про нашу Церкву, її історію, про сталінську заборону у 1946 році, гоніння на неї. А в кінці висловлюємо єдине прохання: просимо про молитву. Ставлення до нас у посольствах дуже різне: від чорно-офіційного у посольстві Канади, професійно-зацікавленого у посольстві США, невимушеного – у посольстві Франції і дуже теплого, сердечного, який нам виявило присутне в Москві духовенство Італії, запросивши на прийом до посольства всю нашу групу. Італійські священники з непідробленим співчуттям розпитували про життя в Україні, про наше минуле в роки страшного терору. І вже під кінець розмови один із отців ствердно кинув: «Так, це правда, що ваш нарід безмежно багато вистраждав». (далі буде)

Ярослава Людкевич (каралася в радянських концтаборах в роки 1949–1956, на заслання з 1956 по 1966 р.)

ХТ

ЛЮДИ НЕ ЗНАЮТЬ ПРАВДУ ПРО ГОЛОДОМОР

28 листопада в широкий прокат вийшов історичний трилер «Ціна правди» спільного виробництва України, Польщі та Великобританії. Режисером стрічки виступила номінантка на премію «Оскар» Аґнешка Голланд, а консультантом став Тімоті Снайдер – американський історик і письменник, професор Єльського університету, який у своїй монографії «Криваві землі. Європа між Гітлером та Сталіним» обґрунтував тезу про те, що радянський і нацистський режими знищили близько 14 млн жителів на території України, Польщі, Білорусі, Прибалтики і в західних областях Росії.

Продовження на 8 стор. ▼

ЛЮДИ НЕ ЗНАЮТЬ ПРАВДУ ПРО ГОЛОДОМОР

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

Фільм розповідає історію англійського журналіста Гарета Джонса, який першим розповів світові правду про Голодомор в Україні, кинув виклик системі і заплатив за це найвищу ціну. Зйомки проходили в Україні, Польщі та Шотландії. В головних ролях: Джеймс Нортон, Ванесса Кірбі і Пітер Сарсгаард.

Напередодні прем'єри Viva.ua опублікувала інтерв'ю з Агнешкою Голланд.

ПРО ФІЛЬМ

1933 рік. Валлійський журналіст і радник британського прем'єр-міністра Гарет Джонс в пошуках нової великої історії приїжджає до Москви, щоб взяти інтерв'ю у Сталіна. Там він знайомиться з Адою Брукс, яка відкриває йому очі на «радянську утопію», і Гарет, незважаючи на смертельні погрози спецслужб СРСР, починає власне розслідування. Крок за кроком він наближається до розкриття правди про найбільшу трагедію українського народу – Голодомор 1932–1933 років. Відкриття Джонса стали основою для написання алегоричного роману «Колгосп тварин» (1945) Джорджа Орвелла.

► **Ми живемо в епоху постправди, час, коли брехня є звичайною справою для засобів масової інформації. Чи вірите ви, що ваш фільм може допомогти нашому світу стати кращим?**

А. Голланд: Я сподіваюся, що він спровокує дискусію і журналісти задумуються, хто вони, як потрапили в цю пастку. Але, звичайно, це не змінить світ, в якому фальшиві новини легко поширювати, гроші в руках найсильніших, а журналістські розслідування з перевіркою фактів дуже дорого коштують, і ніхто не хоче за це платити. І аудиторія не хоче, тому що їй подобається брехня, вона здається більш привабливою, ніж правда.

► **Знаю, що після фільму «У темряві» про Голодомор ви зазвичай залишаєтесь осторожнішими щодо сценаріїв, що стосуються жаклих подій ХХ сторіччя. Чому ви вирішили взятись за цю історію?**

А. Голланд: Сценарій мені надіслала Андреа Халуца, і коли я почала його читати і побачила у ньому справді важливі речі, щось у мені резонувало. Тим паче, історія Голодомору в Україні досі не є розказаною у світі, принаймні, це робили не так багато разів, тож люди нічого не знають про цю трагедію. Історія підіймає також питання журналістики, хоробрості й підступності політиків і медіа – це те, що робить її дуже актуальною і релевантною для нашого часу.

Також мені сподобалось, що у сценарії була лінія Джорджа Орвелла та його «Колгоспу тварин», що надало історії певного метафоричного

сенсу. Завдяки цьому історія вийшла за межі докудрами, реконструкції історичних подій, проте дала можливість зробити розповідь більш суб'єктивною та більш художньою. Тож натхнення справді прийшло зі сценарію.

Я повернулася у реальний світ після нього і спробувала перечитати усі можливі книжки на цю тему, подивилась художні й документальні фільми. Та після цього спробувала забути все, про що дізналась, і спробувала вибудувати суб'єктивний погляд на той час і на ті події. Я спробувала уявити, як почував себе молодий 27-річний валлійський журналіст, коли раптом опинився у цій кошмарній реальності? Що він відчував?

► **Які у вас залишилися враження від зйомок в Україні?**

А. Голланд: Найскладніший виклик нам кинула погода. Ми знімали у березні, саме в ті дні, що і Гарет Джонс мандрував Україною. Мені сказали, що у березні погода досить м'яка, вже не холодно і майже немає снігу. Тож ми уявляли собі кольорову палітру у таких собі іржавих тонах, а потім приїхали – і було десь –15, а то й –20 градусів! Ще й сніг досі лежав. Тож це був найбільший сюрприз – у фізичному сенсі.

Але команда була чудовою: всі намагались повністю віддатись процесу, було багато ентузіазму, тож жодних проблем

С-на: Прес-служба кінокомпанії MMD UA

під час зйомок не виникало. Звісно, є певні проблеми із транспортом, певні труднощі в організації роботи – загалом ситуація нагадує Польщу у 1990-ті. Але це все зрозуміло, тому що країна зараз у складному становищі, і деякі речі працюють не так, як у Європі. Але особисто для мене це не мало великого значення, адже професіоналізм, художня якість та самовіддача наших колег були надзвичайними.

► **Кажуть, що то була ваша особиста магія – викликати сніг на знімальному майданчику?**

А. Голланд: Мій друг і вчитель Анджей Вайда казав, що хорошого режисера можна впізнати за вдачею на потрібну погоду. Тож якщо це була вдача – значить, я хороший режисер (сміється). Але спочатку я трохи нервувала, оскільки боялась, що зрештою історія виглядатиме так, ніби герой втікає з ГУЛАГу в Сибіру, і що сніг і холод

заберуть акцент із факту голоду. Але сніг надав картині тої атмосфери нічного кошмару, і посилив страхітливую тишу – тому що це історія в тому числі і про тишу.

Коли Гарет прибув до України, більшість жертв Голодомору вже померли, села були майже повністю порожніми. І відчуття, яке ми намагались передати, – це острах того, що від печей більше не підіймається дим. Життя більше не вирувало у будинках. І це дуже важко передати у фільмі. Ми зробили кілька крупних планів холодних пічок, але все ж не вдалось передати всього спектру цього жаху. Але зрештою сніг справді виявився у пригоді й допоміг передати наші ідеї.

► **Для кого ви створили свій фільм, хто ваша аудиторія?**

А. Голланд: Люди з відкритим серцем, які не бояться вирушити у подорож, яка буде повна труднощів.

Людмила Грицфельдт, Viva.ua

Переглядаючи архів «Християнського Голосу»

ПРЕСОВА ПРЕМ'ЄРА НОВОГО УКРАЇНСЬКОГО ФІЛЬМУ «ГУЦУЛКА КСЕНЯ»

Новий фільм, якого продуцентом є відомий український канадійський бізнесмен п. В. Гультай, а керівником продукції Нестор Ріпецький, є сфільмованою театралістичною виставою оперети Ярослава Барнича п. н. «Гуцулка Ксеня», яка в довоєнних часах

мала величезний успіх у Західній Україні. Обсаду фільму становлять наші мистецькі і аматорські сили м. Торонта, де відновлення постанови «Гуцулки Ксені» мало останньо великий успіх.

Фільм є кольоровий і свідчить про поважне досягнення новопов-

сталої фільмової фірми «Орбіт», якщо взяти до уваги, що це перша її спроба того роду.

На пресовій прем'єрі, яку спонзорувала Ліга Американських Українських Ветеранів, були приявні представники преси та видатні громадські і суспільні діячі. Перед ви-

світленням фільму, вечір відкрив п. Гепдрікс з рамени Організації Ветеранів, а опісля продуцент п. В. Гультай промовив до зібраної публіки, пояснюючи мотиви, які привели до накручення цього фільму.

[«ХГ», ч. 14 (377) від 01.04.1956 р.]

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потребі скорочує і мовно виправляє надіслані статті. Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5